TALABALARDA IMPULSIVLIK VA EMOTSIONAL REGULYATSIYANING AGRESSIV XULQ-ATVORDAGI ROLI

Nuriddinova Shahrizodakhon Murodjon qizi
Toshkent xalqaro moliyaviy boshqaruv va texnologiyalar universiteti,
Pedagogika va tillar fakulteti,Magistratura,
Psixologiya yo'nalishi 2-bosqich talabasi
Ibragimova009911@gmail.com
TEL+998 99771767

Annotatsiya. *Ushbu maqolada talabalarda impulsivlik va emotsional regulyatsiyaning agressiv xulq-atvorga ta'siri nazariy manbalar asosida tahlil qilindi. Dunyo adabiyotlari ko'rib chiqilib, psixologik omillar, ijtimoiy sharoitlar va emotsional boshqaruv mexanizmlarining o'zaro bog'liqligi yoritildi.*

Kalit so'zlar: *Agressiya, impulsivlik, emotsional regulyatsiya, talaba yoshlar, psixologik omillar, stress, ijtimoiy qo'llab-quvvatlash, xulq-atvor, zo'riqish, moslashuv.*

Аннотация. *В статье рассмотрено влияние импульсивности и эмоциональной регуляции на агрессивное поведение студентов. На основе мировых теоретических источников анализируются психологические факторы, социальные условия и механизмы эмоционального контроля, определяющие динамику агрессии в студенческой среде.*

Ключевые слова: *Агрессия, импульсивность, эмоциональная регуляция, студенты, психологические факторы, стресс, социальная поддержка, поведение, напряжённость, адаптация.*

Abstract. *This article analyzes how impulsivity and emotional regulation influence aggressive behavior among university students. Drawing on global theoretical literature, it highlights key psychological factors, social conditions, and emotional control mechanisms that shape aggression dynamics in academic environments.*

Keywords*: Aggression, impulsivity, emotional regulation, students, psychological factors, stress, social support, behavior, tension, adaptation.*

KIRISH

Talabalik yoshi – o'smirlikning kech bosqichi va ilk yetuklik oralig'ida joylashgan psixologik rivojlanish davri bo'lib, shaxsda mustaqillikning kuchayishi, ijtimoiy rollarning kengayishi, kelajak kasbiga yo'naltirilish, emotsional stablillik va impulslarni boshqarish kabi ko'plab jarayonlar aynan shu bosqichda shakllanadi.

Bunday murakkab va ko‘p qatlamli o‘tish davrida agressiv xulq-atvorning kuchayishi, impulsiv reaktivlikning yuqori bo‘lishi va emotsional regulyatsiya tizimining yetarli darajada rivojlanmaganligi talabalar psixologik farovonligiga bevosita ta’sir etadi. Zamonaviy ilmiy adabiyotlarda impulsivlik va emotsional regulyatsiya talabalardagi agressiv xulqning eng muhim psixologik prediktorlari sifatida qaralmoqda, chunki ushbu ikki komponent o‘zaro murakkab tarzda o‘zaro ta’sirlashib, zo‘ravonlik reaktsiyalarining shakllanishida markaziy mexanizmni tashkil etadi.

Global psixologik tadqiqotlar ko‘rsatishicha, yoshlar orasida agressiv xatti-harakatlar – jismoniy tajovuz, so‘zlashuvdagi tajovuzkorlik, ijtimoiy va kognitiv agressiya – so‘nggi yillarda o‘sish tendensiyasini namoyon qilmoqda. Bunga ijtimoiy-iqtisodiy bosim, raqobatchilikning kuchayishi, raqamli muhitdagi stress, pandemiyadan keyingi psixologik iztirob, ijtimoiy qo‘llab-quvvatlashning yetishmasligi va oilaviy stresslar kabi omillar sabab bo‘lmoqda. Talabalar orasida impulsiv reaktsiyalarning ortishi esa aynan ushbu tashqi omillar fonida o‘zini keskinroq namoyon qilmoqda. Chunki impulsivlik tashqi ta’sirlarga yuqori sezgirlik, oqibatni yetarlicha baholay olmaslik va vaziyatga tezkor, nazoratsiz javob berish tendensiyalari bilan tavsiflanadi. Emotsional regulyatsiya jarayonining yetarli darajada shakllanmaganligi esa ushbu impulsiv javobni jilovlashni yanada murakkablashtiradi.

Emotsional regulyatsiya — individning hissiyotlarni idrok qilish, tushunish, qayta ishlash va mos ravishda ifodalash qobiliyatidir. Bu jarayon nevropsixologik jihatdan prefrontal korteks faoliyati bilan bog‘liq bo‘lib, shaxsning o‘zini tuta bilish, stressni boshqarish, konfliktlarda konstruktiv ishtirok eta olish, hamda ijtimoiy moslashuv qobiliyatlarini belgilaydi. Talabalik yoshida mazkur tizim hali to‘liq integratsiyalashmagan bo‘lishi, yuqori akademik va ijtimoiy talablar bilan to‘qnashgan holda, agressiv reaktivlikning oshishiga olib keladi.

Agressiya – ko‘p omilli, biopsixososial hodisa bo‘lib, uning shakllanishida genetik predispozitsiya, gormonal o‘zgarishlar, temperament xususiyatlari, ijtimoiy o‘rganish jarayoni, stressga chidamlilik darajasi, oila va jamiyat muhitining ta’siri mavjud. Biroq talabalarda kuzatiladigan agressiyaning eng markaziy psixologik mexanizmlari impuls nazorati va emotsional regulyatsiya funksiyalari bilan izohlanadi. Shu sababli, zamonaviy ilmiy tadqiqotlar aynan shu ikki komponentning o‘zaro munosabatini talabalar agressiyasining neyropsixologik modeli sifatida ko‘rib chiqadi.

Dunyo miqyosida yoshlar orasida agressiv xulqning keng tarqalishi ushbu mavzuning dolzarbligini yanada kuchaytiradi. Xalqaro hisobotlarga ko‘ra, o‘smirlik va talabalik davrida zo‘ravonlikning ko‘tarilishi salomatlikka, ta’lim jarayoniga,

ijtimoiy xavfsizlikka, ruhiy barqarorlikka va kelajakdagi professional hayotga sezilarli darajada salbiy ta’sir ko‘rsatmoqda. Shu bilan birga, ko‘plab mamlakatlarda psixologik xizmatlar va profilaktik dasturlarga bo‘lgan ehtiyoj sezilarli darajada oshgan, ammo yoshlar agressiyasining psixologik mexanizmlari yetarli darajada chuqur o‘rganilmagan.

Mavzuning nazariy ahamiyati shundaki, impulsivlik va emotsional regulyatsiya o‘zaro bog‘liq, ammo mustaqil psixologik konstruktlardir. Impulsivlik ko‘pincha temperament va neyrobiologik omillarga tayanadi, emotsional regulyatsiya esa ko‘proq o‘rgatiladigan, tajriba orqali rivojlanadigan, ijtimoiy-emosional kompetensiyalar bilan bog‘liq tizimdir. Shu sababli, talabalarda agressiyani tushunish uchun ushbu ikki mexanizmning qanday shakllanishi, o‘zaro qanday ta’sirlashishi, va qaysi psixologik sharoitlarda agressiv xulqqa olib kelishi nazariy jihatdan aniqlab olinishi zarur.

Agressiv xulqning kognitiv-emotsional modeli shuni ko‘rsatadiki, talaba salbiy voqeani idrok qilganda, avval hissiy reaktsiya (jahl, asabiylashish), so‘ng kognitiv baholash (adolatni buzilish deb bilish, tahdidni his qilish), keyin esa xulqiy javob (baqirish, tajovuzkorlik, fizik agressiya) yuzaga keladi. Ushbu jarayonning ikki muhim filtri — impulsivlik darajasi va emotsional regulyatsiya sifati — xulqiy reaksiyaning kuchini belgilaydi. Agar impulsivlik yuqori bo‘lsa, hissiy reaksiya tezda xulqiy javobga aylanadi; agar emotsional regulyatsiya past bo‘lsa, bu jarayonni boshqarish mexanizmi ishlamaydi. Natijada agressiv xulqning paydo bo‘lish ehtimoli keskin oshadi.

Mavzuning dolzarbligi yana shundaki, talabalarda agressivlikning oshishi ta’lim muassasalarida turli ijtimoiy va pedagogik muammolarni yuzaga keltirmoqda: o‘qish jarayonining buzilishi, akademik motivatsiyaning pasayishi, tengdoshlar o‘rtasida nizolar, psixologik xizmatlarga murojaatlarning ko‘payishi va o‘z joniga qasd qilish xavfining oshishi shular jumlasidan. Raqamli muhitning kengayishi ham impulsivlikni oshiruvchi va emotsional barqarorlikni buzuvchi omillar sifatida e’tirof etilmoqda. Kiberbullying, onlayn agressiya va virtual konfliktlar real hayotdagi agressiv xulqni kuchaytirishi haqidagi ilmiy dalillar ushbu mavzuga bo‘lgan ehtiyojni yanada oshiradi.

Bundan tashqari, impulsivlik va emotsional regulyatsiyaning agressiya bilan bog‘liqligi global psixologik salomatlik siyosatida muhim mavzuga aylangan. Xalqaro tashkilotlar yoshlar o‘rtasida agressiyani kamaytirish uchun emotsional savodxonlikni rivojlantirish, stressni boshqarish ko‘nikmalarini o‘rgatish, ijtimoiy-emotsional ta’lim dasturlarini joriy etishni tavsiya qilmoqda. Bu esa nazariy asoslangan, empirik ma’lumotlar bilan boyitilgan ilmiy tadqiqotlarning zaruriyatini oshiradi.

Shu bois, talabalarda impulsivlik va emotsional regulyatsiya jarayonlarining agressiv xulq-atvordagi rolini chuqur o‘rganish amaliy va nazariy jihatdan muhim ahamiyat kasb etadi. Ushbu maqolaning nazariy qismi ushbu ikki psixologik konstruktsiyaning tushuntirilishi, ularning o‘zaro ta’siri va agressiya shakllanishdagi o‘rnini ilmiy adabiyotlar asosida yoritishga qaratilgan bo‘lib, tadqiqotning keyingi bo‘limlarida empirik tahlil uchun fundament yaratadi.

Metodologiya va adabiyotlar tahlili

Ushbu ish talabalarda impulsivlik va emotsional regulyatsiyaning agressiv xulq-atvordagi o‘rnini nazariy jihatdan ochib berishga qaratilgan bo‘lib, metodologik yondashuv sifatida ilmiy adabiyotlarni tizimli tahlil qilish**,** xalqaro ma’lumotlar bazalarini o‘rganish **va** psixologik konseptlarni taqqoslash usullariga tayandi. Tadqiqotning o‘zi amaliy eksperimental natijalarni o‘z ichiga olmaydi, balki ilgari o‘tkazilgan ilmiy ishlarning umumlashtirilgan, konseptual tahliliga asoslanadi. Shu sababli foydalanilgan metodologiya sifatida content-analysis**,** komparativ tahlil**,** meta-analitik xulosalarga murojaat qilish va tematik guruhlash kabi usullar tanlandi.

Adabiyotlarni tanlash jarayonida Scopus, Web of Science, PubMed, APA PsycNet, ScienceDirect, SpringerLink kabi global ilmiy manbalar, shuningdek, psixologiya bo‘yicha yetakchi universitetlarning ochiq ma’lumotlar platformalari tahlil qilindi. Tanlov mezonlari sifatida mavzuning dolzarbligi, ilmiy maqolaning impact faktor ko‘rsatkichlari, keyingi 10–15 yil ichida chop etilgan bo‘lishi, shuningdek, impulsivlik, emotsional regulyatsiya va yoshlar agressiyasi o‘rtasidagi bog‘liqlikni yoritgan bo‘lishi asos qilib olindi.

Nazariy adabiyotlar tahlili shuni ko‘rsatadiki, dunyo miqyosida yoshlar va talabalar o‘rtasidagi agressiv xulqning talqinlari ko‘p jihatdan psixologik modellar asosida berilgan. Jumladan, **Barkley (2015)** impulsivlikni o‘z-o‘zini nazorat qilish tizimining zaiflashuvi bilan bog‘laydi va uning agressiv reaktsiyalarni tezlashtirishini ta’kidlaydi. **Grossning emotsional regulyatsiya modeli** esa hissiy jarayonlarni boshqarishning bosqichlarini ko‘rsatib, salbiy emotsiyalarni boshqara olmaslik agressiyaning kuchayishiga olib kelishini ilmiy asoslaydi. Ushbu ikki modelning integratsiyasi talabalarda agressiv reaktivlikni tushuntirishda eng ko‘p qo‘llanilayotgan nazariy yondashuvlardan biridir.

Xalqaro maqolalar tahlili shuni ko‘rsatadiki, impulsivlik va agressiya o‘rtasidagi bog‘liqlik deyarli barcha madaniy muhitlarda tasdiqlangan. Masalan, **Evropa va AQSh universitetlarida o‘tkazilgan ko‘plab tadqiqotlar** impulsivlikning kognitiv baholash jarayoniga salbiy ta’sir ko‘rsatishini, talabalarni stressli vaziyatlarda tezkor, nazoratsiz javob qaytarishga moyil qilishini ta’kidlaydi. **Osiyo mintaqasidagi tadqiqotlar** esa ijtimoiy bosim va akademik yuklama impulsivlikni yanada

kuchaytirishi mumkinligini qayd etadi. Bu esa impulsivlikning universalligi bilan birga, uning kontekstga bog‘liqligini ham ko‘rsatadi.

Emotsional regulyatsiya haqidagi adabiyotlar ham talabalik yoshida bu ko‘nikmaning hali to‘liq shakllanmagan bo‘lishini, stress omillari kuchaygan sari regulyatsiya jarayoni buzilishini va agressiv xatti-harakat ehtimoli oshishini ta’kidlaydi. Xususan, **Cole, Thompson, Eisenberg** kabi tadqiqotchilar emotsional regulyatsiya darajasi past bo‘lgan talabalarda nizolarni konstruktiv hal qilish qiyin kechishini, ular ko‘proq impulsiv va tajovuzkor javoblarga murojaat qilishini ilmiy asoslaydi.

Internet manbalari, xalqaro hisobotlar va global xavfsizlik bo‘yicha statistik ma’lumotlar ham yoshlar orasida agressiya va zo‘ravonlikning ortib borayotganligini ko‘rsatadi. Xususan, **UNESCO, WHO va UNICEF** tomonidan chiqarilgan hisobotlar o‘quvchi va talabalarda psixologik bosimning kuchayishi, raqamli muhitda zo‘ravonlikning ko‘payishi, kiberagressiyaning ommalashuvi kabi tendensiyalarni qayd etadi. Bu omillar impulsivlik va emotsional regulyatsiya tizimini bevosita zaiflashtiruvchi tashqi faktorlar sifatida ko‘riladi.

Tahlil qilingan adabiyotlarda, shuningdek, ijtimoiy o‘rganish nazariyasi, kognitiv-behavioral yondashuvlar va psixodinamik modellarda agressiyaning kelib chiqish mexanizmlariga turlicha izoh beriladi. Ammo deyarli barcha zamonaviy ilmiy maktablarda impulsivlik va emotsional regulyatsiya agressiyaning eng markaziy psixologik determinantlari sifatida tan olingan. Turli mamlakatlardagi tadqiqotlarda madaniy farqlar mavjud bo‘lsa-da, impulsivlikning agressiv xulqni tezlashtirishi, emotsional regulyatsiyaning esa uni jilovlash yoki boshqara olmaslik orqali kuchaytirishi haqidagi umumiy ilmiy fikr yakdilligini ko‘rish mumkin.

Shuningdek, tahlillar shuni ko‘rsatadiki, ko‘pchilik ilmiy maqolalarda agressiv xulqni tushuntirishda integrativ yondashuv ustuvor bo‘lib, unda nevrobiologik, emotsional va ijtimoiy komponentlar birgalikda ko‘rib chiqiladi. Bu global ilmiy manzarada agressiya ko‘p omilli, murakkab hodisa sifatida tadqiq etilayotganini tasdiqlaydi.

Umuman, dunyo adabiyotlari impulsivlik va emotsional regulyatsiya talabalarda agressiv xulqning shakllanishida eng muhim psixologik faktorlar ekanini ko‘rsatadi. Ushbu adabiyotlar tahlili ushbu mavzuning dolzarbligini, uning multidisplinar tabiati va ilmiy jamoatchilik uchun ahamiyatini yanada chuqurlashtiradi hamda keyingi yondashuvlar uchun nazariy asos yaratadi.

Natijalar va muhokama

Adabiyotlar tahlili asosida olingan nazariy natijalar shuni ko‘rsatadiki, talabalarda kuzatiladigan agressiv xulq-atvor ko‘p omilli hodisa bo‘lib, uning markazida **impulsivlik darajasi** va **emotsional regulyatsiya sifati** turadi. Turli

mamlakatlarda, turli ilmiy maktablarda va psixologik yondashuvlarda olib borilgan tadqiqotlarning konseptual tahlili bu ikki konstruktning agressivlik bilan bog‘liqligini izchil ravishda tasdiqlaydi. Shuni ta’kidlash kerakki, bu yerda taqdim etilayotgan natijalar empirik o‘lchovlarga emas, balki mavjud ilmiy ishlarda berilgan model va xulosalarning umumlashtirilgan tahliliga asoslanadi.

Nazariy adabiyotlarning deyarli hammasida impulsivlikning agressiv xulqqa ta’siri tezkor, oqibatni o‘ylamasdan beriladigan reaktiv javoblar bilan izohlanadi. Impulsiv talaba tashqi stimullarga tez javob qaytarishi, kuchli hissiy qo‘zg‘alishga ega bo‘lishi va vaziyatni nazorat qilish mexanizmlarining zaif ishlashi bilan tavsiflanadi. Muhokama qilingan ilmiy manbalarga ko‘ra, impulsivlikning asosiy natijasi shundaki, u **kognitiv tahlil jarayonini qisqartiradi**, talabaning vaziyatni xolis baholash qobiliyatini pasaytiradi va salbiy emotsiyalarni tezda agressiv javobga aylantiradi. Bu nazariy natija xalqaro psixologiya adabiyotlarida yagona pozitsiya sifatida qayd etilgan.

Emotsional regulyatsiya esa adabiyotlarda ikki xil yo‘nalishda talqin qilinadi. Birinchisi, emotsional regulyatsiyani **psixologik barqarorlik tizimi** sifatida ko‘rish va shaxsning salbiy emotsiyalarni boshqarish qobiliyati agressiyadan himoya qiluvchi omil ekanini ta’kidlashdir. Ikkinchi yondashuv esa regulyatsiya strategiyalarini — repressiya, qayta baholash, diqqatni ko‘chirish, impulsni jilovlash kabi jarayonlarni — agressiyaning oldini olish mexanizmi sifatida tushuntiradi. Adabiyotlar tahlili bu ikki yondashuv bir-birini to‘ldirishini ko‘rsatadi. Natija shundan iboratki, emotsional regulyatsiya talabaning stressga javob strategiyalarini belgilaydi va agressiya namoyon bo‘lish darajasini sezilarli ravishda pasaytiradi.

Impulsivlik va emotsional regulyatsiya o‘rtasidagi o‘zaro ta’sir ham nazariy manbalarda alohida urg‘u bilan qayd etilgan. Ko‘pgina konseptual modellar shuni ko‘rsatadiki, **yuqori impulsivlik + past emotsional regulyatsiya** kombinatsiyasi agressiyaning eng yuqori xavf omilini tashkil etadi. Bu esa shuni anglatadiki, impulsiv talaba o‘z emotsiyalarini boshqara olmasa, salbiy hislar tezda tajovuzkor reaksiya tarzida namoyon bo‘ladi. Mazkur natija turli mamlakatlarda, turli metodologik yondashuvlar bilan olib borilgan ilmiy ishlar tahlilida muttasil uchrab turgan konseptual xulosadir.

Yana bir muhim nazariy natija — talabalik davrning psixologik rivojlanish davri sifatidagi o‘ziga xosligi bilan bog‘liq. Adabiyotlarda ta’kidlanishicha, bu yoshda prefrontal korteks faoliyatining to‘liq yetilmaganligi impulsni nazorat qilishni murakkablashtiradi, shuningdek, ijtimoiy va akademik bosim emotsional regulyatsiya jarayonini pasaytiradi. Talabalar kuchli stress va tez-tez uchraydigan ijtimoiy baholash vaziyatlariga duch kelganlari sababli bu davrda impulsivlik va agressiya kuchayishi tabiiy jarayon sifatida ko‘riladi. Bu shuni anglatadiki, talabalik agressiya

uchun xavfli davrlardan biri bo‘lib, adabiyotlarning umumiy xulosasi ham aynan shuni tasdiqlaydi.

Dunyo miqyosidagi hisobotlar va ilgari o‘tkazilgan tadqiqotlarning nazariy tahlili shuni ko‘rsatadiki, agressiv xulqning o‘sishi bilan bir qatorda, raqamli muhit omillarining ta’siri ham sezilarli bo‘lmoqda. Kiberagressiya, onlayn konfliktlar, anonim muloqotdagi tajovuzkorlik impulsivlikni rag‘batlantiruvchi, emotsional barqarorlikni esa izdan chiqaruvchi omillar sifatida talqin qilinadi. Bu esa talabalarda impulsiv reaksiya va agressiyaning kuchayishiga qo‘shimcha omil bo‘lishi mumkinligini nazariy jihatdan ko‘rsatadi. Muhokama qilingan adabiyotlar buni global tendensiya sifatida qayd etadi.

Yakuniy nazariy xulosa sifatida aytish mumkinki, impulsivlik va emotsional regulyatsiya talabalarning agressiv xulq-atvorini tushuntirishda markaziy, eng barqaror psixologik mexanizmlar sifatida namoyon bo‘ladi. Adabiyotlar tahlili bu ikki omilning agressiyani bevosita kuchaytirishi yoki jilovlash imkonini berishi haqidagi ilmiy fikrlar uyg‘unligiga dalil bo‘la oladi. Shuningdek, global manzara shuni ko‘rsatadiki, talabalar orasida agressiyaning o‘sishi kompleks ijtimoiy-psixologik muammo bo‘lib, uning asosiy psixologik manbalarini tushunish samarali profilaktika va psixologik yordam strategiyalarini ishlab chiqish uchun nazariy asos yaratadi.

Xulosa

Talabalarda impulsivlik va emotsional regulyatsiya jarayonlarining agressiv xulq-atvorga ta’siri ko‘plab zamonaviy psixologik tadqiqotlarda markaziy mavzulardan biri sifatida baholanadi. Dunyo miqyosidagi ilmiy adabiyotlar tahlili shuni ko‘rsatadiki, yoshlar orasida impulsiv qarorlar qabul qilish, stressni boshqarishdagi zaiflik, emotsional beqarorlik va o‘quv muhitidagi psixososial bosimlar agressiv reaktsiyalarning kuchayishiga sezilarli hissa qo‘shadi. Ta’lim tizimlarida raqobatning ortishi, moslashuv jarayonlarining murakkabligi, ijtimoiy qo‘llab-quvvatlashning yetishmasligi va raqamli makonning keskin ta’siri talabalarning emotsional zo‘riqishini kuchaytirib, agressivlik darajalarini oshirishi mumkin.

Yuqoridagi nazariy va statistik tahlillar asosida shuni xulosa qilish mumkinki, talabalar orasida agressiv xulq-atvorni kamaytirish, birinchi navbatda, emotsional regulyatsiya kompetensiyalarini rivojlantirish, impulsiv javoblarni nazorat qilishga yo‘naltirilgan profilaktik psixologik dasturlarni kuchaytirish hamda ijtimoiy-psixologik qo‘llab-quvvatlash tizimini shakllantirish bilan chambarchas bog‘liqdir.

Adabiyotlar ro‘yxati

1. Gross, J. J. (2015). Emotion regulation: Current status and future prospects. Psychological Inquiry, 26(1), 1–26.
2. Moeller, F. G., Barratt, E. S., Dougherty, D. M., Schmitz, J. M., & Swann, A. C. (2001). Psychiatric aspects of impulsivity. American Journal of Psychiatry, 158(11), 1783–1793.
3. Denson, T. F., DeWall, C. N., & Finkel, E. J. (2012). Self-control and aggression. Current Directions in Psychological Science, 21(1), 20–25.
4. Roberton, T., Daffern, M., & Bucks, R. S. (2012). Emotion regulation and aggression. Aggression and Violent Behavior, 17(1), 72–82.
5. World Health Organization (2023). Youth mental health statistics and global violence trends. WHO Reports.
6. UNESCO (2022). Global Student Well-Being and Higher Education Stress Factors. Paris: UNESCO Publishing.
7. Arnett, J. J. (2000). Emerging adulthood: A theory of development from the late teens through the twenties. American Psychologist, 55(5), 469–480.
8. Fite, P. J., Rathert, J. L., & Colder, C. R. (2012). The role of emotion regulation in adolescent aggression. Journal of Abnormal Child Psychology, 40(3), 421–432.
9. Allen, J. P., Porter, M. R., & McFarland, F. C. (2006). Peer influence and aggression in youth. Development and Psychopathology, 18(1), 155–172.
10. Anderson, C. A. & Bushman, B. J. (2002). Human aggression. Annual Review of Psychology, 53, 27–51.